

MuzeRijk mag er zijn!

Unieke samenwerking tussen onderwijs, zorg, welzijn en wonen
 Verslag van excursie op 10 juni naar MuzeRijk, Uden

Is het concept van MuzeRijk in het Brabantse Uden de toekomst voor Winsum? Een excursie op 10 juni moet meer richting geven aan die visie op de toekomst voor wat betreft zorg en onderwijs. Op die dag bezocht een reisgezelschap uit Winsum MuzeRijk in Uden. Daar, in Uden, is een unieke samenwerking tot stand gekomen tussen onderwijs en opvang, welzijn, sport, zorg en wonen. Dat wilden Winsumer mensen -politici, bestuurders en praktijkmensen uit zorg en onderwijs- graag eens met eigen ogen aanschouwen. Dit is een verslag van de dag en de bevindingen.

Van Winsum naar Uden met de bus op een vrijdag, dat is al gauw een uurtje of drie rijden. Zes als we de terugreis er ook nog bij rekenen. Het eigenlijke programma bij MuzeRijk besloeg zo'n drie uur. In die relatief korte tijd moest toch een goede indruk worden verkregen van de gang van zaken binnen deze unieke instelling. Er was gelukkig een strak programma, dus dat lukte die tiende juni wonderwel!

Om 11 uur werd het gezelschap uit Winsum hartelijk ontvangen en kon het programma beginnen. De plenaire delen van het programma speelden zich af in De Luit. De ruimtes binnen MuzeRijk zijn genoemd naar muziekinstrumenten, omdat de straten van de wijk waarin het ligt ook een muziekinstrument in de naam hebben.

Het besluit

De aanleiding voor de reis naar MuzeRijk is het feit dat in Winsum nieuwbouwplannen voor basisonderwijs én De Twaalf Hoven samenkomen. Voor De Twaalf Hoven moet dit volgens wettelijke regels vóór 2018 gebeuren. Dat betekent dat er nog in de zomer van 2016 een besluit moet vallen of er nieuwbouw gepleegd gaat worden en wie daarin samen op gaan trekken.

Introductie

Lambert van der Ven trapt af. Hij is de schoolleider van basisschool Het Speleon. Deze school met 265 leerlingen is gevestigd in MuzeRijk. Lambert is ook adviserend bestuurslid bij Stichting MuzeRijk. Deze ras Brabander was vanaf de eerste gesprekken bij de opzet van MuzeRijk betrokken. Als op iemand het woord 'bevlogen' van toepassing is, dan is het wel op deze man. Met humor en een kwinkslag, maar vooral gepassioneerd vertelt hij zijn verhaal over het ontstaan van MuzeRijk. Hij spreekt daarbij uit dat men het binnen MuzeRijk ontzettend fijn vindt dat ze als inspiratiebron voor de plannen in Winsum kunnen dienen. Hij zegt ook dat we in Winsum met onze eigen talenten en onze eigen kwaliteiten aan de slag moeten om er zelf iets moois van te maken.

MuzeRijk is een multifunctioneel ontmoetingscentrum waar eigenlijk iedereen met een leeftijd tussen 0 en 99 jaar een plek zou moeten kunnen vinden. De vier 'bloedgroepen' die in MuzeRijk samenkomen zijn de sport, de kinderen, alles rondom gezondheid en wonen. Dat zou in Winsum ook van de grond moeten kunnen komen.

Nadat Lambert het vertederende (want door kinderen gezongen) groeilied had laten horen vertelde hij gedetailleerd verder over de ontstaansgeschiedenis van dit project. Lambert van der Ven wekte de indruk nog wel even door te kunnen praten, maar het programma kon niet teveel uitlopen...

MuzeRijk in het kort

MuzeRijk is een multifunctionele accommodatie met functies op het gebied van kind, sport, gezondheid en wonen. De officiële opening vond plaats in april 2014. Je kunt er ontmoeten, ontwikkelen, bewegen en wonen. De multifunctionele accommodatie bestaat uit twee scholen, een centrum voor kinderopvang, een peuterspeelzaal, ruime sportmogelijkheden, een ontmoetingsruimte, activiteitenruimtes, zorgwoningen voor dementerende ouderen en een volwaardig gezondheidscentrum. Daarnaast is er sinds maart 2015 ook nog een naastgelegen appartementencomplex open. Daar kunnen bijvoorbeeld de partners van de in MuzeRijk verblijvende ouderen met dementie een appartement huren (of kopen). Er zijn binnen MuzeRijk meerdere schitterende dakterrassen, maar er zijn ook diverse buitenruimtes. Natuurlijk voor de kinderen, maar er zijn bijvoorbeeld ook beweegtoestellen voor ouderen.

Alle betrokken partners bij MuzeRijk hebben één gezamenlijk motto waar ze allemaal naar handelen: Jij mag er zijn! Ongeacht leeftijd, achtergrond, cultuur of talent, iedereen respecteert elkaar zoals hij is.

Rondleiding

Na de lunch volgden de rondleidingen. Om bewoners en kinderen zo weinig mogelijk tot last te zijn, werd het gezelschap in vier groepen verdeeld en iedere groep werd begeleid door een bestuurslid van MuzeRijk.

Op dat moment wordt het multifunctionele karakter van het gebouw echt duidelijk. De wandeling voerde langs peuterspeelzalen tot ruimtes waar kwetsbare ouderen met dementie verbleven. Van de kleine Islamitische basisschool tot de wat grotere openbare school. Van gesloten ruimtes (voornamelijk klaslokalen) tot grote open gezamenlijke ruimtes. Van gezellig ingerichte binnenruimtes tot vier prachtige dakterrassen. En dat allemaal in één gebouw. Overall werden de groepjes hartelijk ontvangen en was er ruimte voor een verhaal en vragen. Zeer informatief.

Het verhaal van MuzeRijk

"Kinderen en ouderen in hun kracht zetten, dat is voor mij de belangrijkste drijfveer om hier iedere dag te zijn", aldus Lambert van der Ven, bestuurslid Stichting MuzeRijk. "Als schoolleider ben ik altijd sterk gericht geweest op de omgeving van de school. Ik haalde graag activiteiten naar de school toe om kinderen daarmee kennis te laten maken. Toen ik bij dit project betrokken raakte, zag ik daarin vooral een kans om de maatschappij de klas binnen halen. En dat is gelukt, zo voelen wij dat allemaal. Wij zijn hier die maatschappij in het klein waar iedereen tussen 0 en 99 overdag aanwezig is, van elkaar leert en zich ontwikkelt.

Er is twaalf jaar gesproken voordat de kogel door de kerk was. Na de definitieve 'Go', duurde het nog drie jaar om de plannen echt concreet te maken en te starten met de bouw. Uiteindelijk is MuzeRijk in vijftien maanden gebouwd, dus dat ging dan weer heel snel. Op het moment dat we wisten dat we het zouden gaan doen, hebben we ook meteen iedereen betrokken, cliënten, medewerkers, kinderen, de buurt, alle partners die zouden gaan samenwerken. Voor iedereen zijn we allerlei activiteiten gaan ontwikkelen om draagvlak te krijgen. Zo hadden we al drie jaar voor de eerste steen de naam MuzeRijk bedacht en onder die vlag hebben we alle activiteiten georganiseerd. Zo hadden we al belangstelling voordat het gebouw er was.

Dat is ook een tip die ik jullie in Winsum wil meegeven. Betrek iedereen vroegtijdig bij je project, investeer in de samenwerking, neem iedereen mee. Organiseer inloop- en inspraakavonden. Daar heb je later veel profijt van. Wij hebben bijvoorbeeld met alle kinderen een groeilied gemaakt. Bij iedere fase van de bouw kwam er een couplet bij. Die coupletten hebben we gedrukt op bouwdoeken langs het project. Zo kon iedereen er kennis van nemen en komt iedereen in een mindset dat we samen iets aan het maken zijn. Ook ons motto 'Jij mag er zijn zoals je bent' hebben we breed uitgedragen en daar grijpen we iedere keer op terug, bijvoorbeeld als we met nieuwe mensen binnen onze samenwerking te maken krijgen."

Vragen

Na alle rondleidingen kwam iedereen weer samen in De Luit en was er uitgebreid gelegenheid tot het stellen van vragen. Daarvan werd gretig gebruik gemaakt. Een eerste vraag luidde wat men anders zou willen doen als het gebouw nu opnieuw gebouwd zou moeten worden. Als antwoord kwam dat het een gemiste kans werd gevonden dat de andere twee scholen uit de omgeving niet ook in MuzeRijk zitten. Met de aanmeldingen op de scholen binnen MuzeRijk loopt het overigens goed. Ook de keuken had groter gemogen, vooral vanwege de scholen. En dan werd er nog een beetje gelachen over de ventilatie, maar dat is in heel veel gebouwen een probleem.

Een volgende vraag betrof de duurzaamheid van het gebouw. Daarmee zit het wel goed. Het hele gebouw zit vol met zonnepanelen. Er is warmte- en koudeopslag. En tijdens de bouw is veel rekening gehouden met de hoogste standaarden op het gebied van duurzaamheid.

Reacties van medereizigers

Harmannus Blok, wethouder in de Gemeente Winsum

"Onderwijs zit in mijn portefeuille en zodoende ben ik bij dit project betrokken geraakt. Wij hadden het idee voor een gezamenlijk centrum al voordat we van MuzeRijk hadden gehoord. Door MuzeRijk hebben we met eigen ogen kunnen zien dat wat we in gedachten hadden in de praktijk ook werkt. En we kunnen lessen trekken. Ik vind het een heel inspirerend bezoek. Dat je bijvoorbeeld ook sport in je samenwerking betreft, vind ik een 'eyeopener'. Daar hadden we nog niet bij stilgestaan, maar dat gaan we zeker in overweging nemen. In Winsum moeten we ook sterk inzetten op de binding met de wijk. Ik heb hier de hele samenleving in het klein voorbij zien komen. Ik heb kleine kinderen gezien, opgroeiende kinderen, kinderen van andere culturen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die hier met plezier werken. Ik heb professionals gezien, maar ook oude mensen in de eindfase van hun leven. En dat in één gebouw. Het sterkt ons in onze plannen. Zoiets willen wij ook."

Jaap Rosema, schooldirecteur Lauwers & Eems

"Omdat ik in de voorbereidingsgroep zit en al het een en ander had gehoord, had ik al een aardig beeld van MuzeRijk. Maar vooral de visie op onderwijs die men hanteert, kwam er heel goed uit tijdens dit bezoek. Daar ben ik erg enthousiast over. Volgens mij liggen er heel veel kansen voor ons in Winsum als we iets dergelijks van de grond kunnen krijgen. Wat ik een leuk moment vond was toen Lambert van der Ven een paar kinderen tegenkwam en die kende hij eigenlijk allemaal bij naam. Ook de oudere cliënten kende hij. Daar sprak verbondenheid uit. Ze vormen hier een hechte gemeenschap. Dat raakte me. Ik denk dat we allemaal een goede indruk hebben gekregen hoe het bij ons kan worden, natuurlijk met onze eigen invulling."

Ten slotte

Dit is verslag van de dag en de bevindingen. Open en eerlijk. Alleen maar 'halleluja-verhalen' leiden immers niet zelden tot besluitvorming waar later de nodige vraagtekens bij kunnen worden geplaatst. En natuurlijk zijn er bij de totstandkoming van MuzeRijk dingen niet helemaal goed gegaan. Neem alleen al het besluitvormingstraject dat uiteindelijk twaalf jaar in beslag heeft genomen. Twaalf jaar praten voor de eerste steen werd gelegd. Daar hebben we in Winsum helemaal de tijd niet voor. En bij nader inzien hadden alle betrokkenen in het gebouw zelf liever nog een paar zaken anders gezien.

Uiteindelijk is het onmogelijk om niet gegrepen te worden door het onmetelijke enthousiasme van iedereen die in MuzeRijk werkt. Je moet wel een enorme cynicus zijn om te denken dat dit enthousiasme gespeeld is. Het is bijna ontroerend om te zien met hoeveel liefde men over het eigen werk binnen MuzeRijk vertelt. Daar is helemaal niets onechts aan. En op de terugweg in de bus naar Winsum was er niemand die daaraan twijfelde. Terwijl chauffeur Wilco rustig de kilometers asfalt onder de banden weg liet glijden, werd er in de bus al volop gefilosofeerd over hoe we MuzeRijk in Winsum kunnen evenaren, of zelfs verbeteren. Inspiratie en ideeën genoeg.

Reacties van medereizigers

Adri Camio, schooldirecteur VCPO Noord-Groningen

Wat een prachtig pioniersproject is MuzeRijk. Ik moet eerlijk zeggen dat het mijn verwachtingen heeft overtroffen. De mate van bezieling en betrokkenheid van de medewerkers heeft mij oprecht geraakt. Het geeft ook tegelijkertijd aan dat het ook iets van mensen vraagt en hierbij zijn commitment en doorzettingsvermogen belangrijke sleutelwoorden. Het uitgangspunt 'van elkaar ontmoeten' in het gebouw was duidelijk merkbaar. Voor kinderen is het erg belangrijk dat ze zich gekend en gezien voelen. Ik heb gemerkt dat dit in MuzeRijk zeker het geval is; men kent elkaar niet alleen van gezicht, maar ook bij naam. Dat geeft een sfeer van geborgenheid en van 'je welkom' voelen.

Daarnaast heb ik heel specifiek gekeken naar hoe de scholen hun eigen identiteit, schoolcultuur en autonomie waarborgen in het geheel. Dit zijn voor ons team en voor onze ouders belangrijke zaken. Ik zag duidelijk twee scholen die vanuit de eigen identiteit hun eigen onderwijskoers varen en hierin ook als zodanig herkenbaar zijn. De schooldirecteur, Lambert van der Ven, gaf zelf nog even aan dat ze op dit moment aan het onderzoeken zijn hoe ze de samenwerking tussen de scholen kunnen optimaliseren. Hiervan zouden wij in Winsum, in aanloop naar ons eigen project weer van kunnen leren. Deze inspirerende dag heb ik dan ook ervaren als een mooi voorbeeld van 'leren van elkaar'!

Hilde Boskers, projectleider voor de bouw van De Twaalf Hoven

Ik ben nu fulltime betrokken bij de bouw, maar was tot voor kort ook directeur zorg. Dat ik mij nu met de nieuwbouw mag bezighouden vind ik heel bijzonder en mooi. Het feit dat we iets gaan opzetten waar zowel kinderen als ouderen in zullen verblijven, is uniek. Dat mensen elkaar kunnen ontmoeten en van elkaar kunnen leren, dat iedereen er toe doet, of je nu jong of oud bent, gezond of wat kwetsbaar. Het lijkt me prachtig om dat te zien verrijzen. Daarom is het ook zo mooi om hier in Uden te zien dat wat wij in ons hoofd hebben ook daadwerkelijk uitvoerbaar is. Ik hoop dan ook dat we dat in Winsum uitvoerbaar maken. Iets wat me opviel? Het vele gebruik van glas. Dat schept een open sfeer terwijl je toch eventuele geluidsoverlast buiten kunt houden. En ik zou onze ouderen in Winsum toch graag op de begane grond zien. Dat maakt toch dat ze meer geïntegreerd zijn in het geheel en verbondenheid voelen."